

*The Journal of Academic Social Science Studies*



*International Journal of Social Science*

Volume 6 Issue 3, p. 427-449, March 2013

**EĞİTİM DENETMENLERİNİN DENETİM ROLLERİNE İLİŞKİN  
İLKÖĞRETİM OKULU ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ\***  
*THE IDEAS OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS ON THE SUPERVISING  
ROLES OF EDUCATIONAL SUPERVISORS*

*Doç. Dr. Salih Paşa MEMİŞOĞLU*

*Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Eğitim Yönetimi, Denetimi,  
Planlaması ve Ekonomisi Anabilim Dalı*

*Mustafa KALAY*

*Bolu Mudurnu Cumhuriyet İlkokulu*

**Abstract**

The aim of this study is to bring up the ideas of the teachers who work in primary schools related to the supervising roles of educational supervisors, and to make suggestions. The method used in the study is survey. The universe of research consists of 106 teachers who worked in 8 primary schools in Mudurnu, Bolu in 2011-2012 educational year. The study is conducted on the universe, no sample was selected. Of all the survey forms delivered to schools, 86 forms were back, and 85 of them were taken into consideration. A measuring tool that consisted of two parts was used in the study. In the first session of assessment instrument, there are questions about gender, labour year and the state of education for the teacher groups whose ideas were consulted about the research topic. In the second session of assessment instrument, a survey consisting of 35 items has been used. The items of the survey used is the "Likert" type and evaluation has been made on scale of five. He Cronbach Alfa co-efficient,

---

\* Bu çalışma 21. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

measured for the internal validity of the measuring tool wasThe Cronbach Alfa co-efficient, measured for the internal validity of the measuring tool was .97 . Frequency, percentage, t-test an done way variance analysis tere used to analyse the data. %61.2 of the teachers in the study were female, and %38.8 of them were male. %88.23 of them had completed undergraduate studies, and %10.58 had completed graduate studies. According to the findings of the research, it is seen that the educational supervisors “partly” fulfill their duties and there is no meaningful difference between the ideas of the teachers according to their gender, educational background and years of service.

**Key Words:** Education, supervision, supervisor, teacher, role

### Öz

Bu araştırmanın amacı, eğitim denetmenlerinin denetim rollerine ilişkin ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin görüşlerini ortaya koymak ve önerilerde bulunmaktır. Araştırmada “anket survey” türünde bir betimleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini; 2011-2012 eğitim ve öğretim yılı Bolu İli Mudurnu İlçesi genelinde 8 ilköğretim okulunda görev yapan 106 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada evren üzerinde çalışılmış örneklem belirleme yoluna gidilmemiştir. Tüm okullara dağıtılan anketlerden 86 anket geri dönmüş, 85 anket değerlendirmeye alınmıştır. Araştırmada verileri toplamak için, iki bölümden oluşan bir ölçme aracı kullanılmıştır. Ölçme aracının birinci bölümünde; araştırmanın konusu hakkında görüşlerine başvurulanan öğretmen gruplarına yönelik; cinsiyeti, hizmet yılı ve öğrenim durumları ile ilgili sorular bulunmaktadır. Ölçme aracının ikinci bölümünde; 35 madden oluşan bir anket kullanılmıştır. Kullanılan anketin maddeleri "Likert" tipi olup, değerlendirme beşli skala üzerinden yapılmıştır. Ölçme aracının iç güvenilirliği için hesaplanan “Cronbach (Alfa)” katsayısı .97 olarak bulunmuştur. Verilerin analizinde frekans, yüzde, t-testi ve “Tek Yönlü Varyans Analizi” teknikleri kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %61.2’sini kadın, %38.8’ini erkek öğretmenler oluşturmaktadır. Öğretmenlerin % 88. 23’ü lisans eğitimi; %10.’58’i ise yüksek lisans eğitimi almıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre eğitim denetmenlerinin denetim etkinliklerine ilişkin rollerini “kısmen” düzeyinde yerine getirdikleri; öğretmenlerin görüşleri arasında cinsiyet, öğrenim durumu ve hizmet yılı değişkenlerine göre anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

**Anahtar Kelimeler:** Eğitim, denetim, denetmen, öğretmen, rol

### GİRİŞ

Denetimin örgütler için gerekliliği, yararlarının önemi onun büyük bir titizlikle uygulanmasını gerektirir. Denetim, örgütsel kaynakların en verimli ve yararlı biçimde kullanılmasının örgütlerin yaşamasının ve gelişmesinin temel koşullarındandır (Başar, 1998). Denetim, yönetim alt süreçlerinden biridir. Türüne, amacına, kuruluşuna bakılmaksızın hiçbir örgüt denetimsiz çalışamaz (Başaran, 1996).

Eğitimin bir alt sistemi olarak denetim, eğitim amaçlarının gerçekleşme düzeyini belirlemeyi ve geliştirmeyi amaçlar (Gökçe, 2004).Günümüz eğitim denetiminde geçerli olan; bir kusur arama ya da eksiklikleri tamamlamadan önce denetmen ile birlikte çalışma işi olduğudur. Birlikte çalışma ise günümüz denetim anlayışının odak noktası olan mesleksi rehberliği öne çıkarmaktadır (Bilir, 2003).

Görüşme sırasında ve sonrasında denetçilerin sergilediği tutum ve davranışlar oldukça önemlidir. Denetçi; buyurucu olmayan, ön yargılardan ve birtakım saplantılardan uzak, yol gösterici, yardım edici, sıcak ilişkileri benimsemiş, sevecen, güven verici bir tutum ve davranış sergilemelidir (Akçadağ, 2003).

Eğitim sisteminde denetmenlerin görevlerini yerine getirebilmeleri ve rollerini oynayabilmeleri için aranılan yeterlikleri kazanmış olmaları gerekir. Denetim sisteminde denetmenin yerini; kendisine yasal olarak verilen görevler, görevleri yerine getirme süreçleri, oynadığı roller ve gösterdiği davranışlar belirler (Taymaz, 2010).

Eğitim sisteminde eğitim denetmenlerinin görevleri, yönetmeliklerde belirtildiği gibi; inceleme ve araştırma, kurum ve ders denetimi, rehberlik, soruşturmadır. Belirlenen bu görevlerini yerine getirirken ise denetmenden yöneticilik, liderlik, öğreticilik, rehberlik, araştırma uzmanlığı, sorgu yargıçlığı rollerini oynaması beklenir. Denetmenler, bu rolleri oynarken denetlediği bireylere karşı ise; yönlendirme, yol gösterme, güdüleme, moral verme, değerlendirme ve yargılama davranışlarını göstermelidirler (Taymaz, 2010).

Eğitim sürecinde çok kritik bir rol oynayan öğretmen başarısı, yöneticinin ve denetmenin başarısına bağlıdır. Etkili performansın gerçekleştirilmesi için, gerekli ortamın hazırlanması ve gerekli yol göstericiliğin yapılması gerekmektedir. Yönetim ve yol göstericilik anlamında denetim hizmetlerinin etkili bir biçimde yürütülmesini zorunludur. (Aydın, 1989).

Bir eğitim kurumunda öğretmen başarısını belirleyen birçok değişkenin varlığından söz edilebilir. Bu değişkenler; öğretmenin aldığı eğitim, kendisine sağlanan olanaklar, derslerin öğretim programları, iş doyumu, çalıştığı örgütün iklimi, öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor yönden hazırbulunuşluk düzeyleri vb. şekilde sıralanabilir. Ayrıca tüm bu değişkenlerin yanında öğretmenlerin iş başında yetiştirilmesine ve mesleki yeterliliklerinin artırılmasına yönelik denetim hizmetlerinin öğretmen başarısında etkisinin olduğu düşünülmektedir.

Bununla birlikte; öğretmene yönelik denetim uygulamalarının başarısını etkileyen birçok başka neden daha olabilir. Bu nedenler; denetim sisteminin yapısı, örgütlenmesi, denetmenlerin niteliksel ve niceliksel yeterlikleri, denetmenlere sağlanan olanaklar, öğretmenlerin denetim uygulamalarından beklentileri vb. şeklinde sayılabilir. Bu araştırmada; İlköğretim kurumlarında görevli öğretmenlerin denetiminde, denetmenlerin denetim rollerine ilişkin öğretmen görüşleri üzerinde durulmuştur. Ayrıca araştırmada, ilköğretim kurumlarında görevli öğretmenlere denetmenlerce sağlanan denetim etkinliklerinin mesleki yeterliklerine katkılarını tespit

etmek ve bunun sonucunda denetim hizmetlerinin geliştirilmesine ve etkili yürütülmesine yol göstermek amaçlanmıştır.

## YÖNTEM

Bu araştırmada, bulgulara ulaşmak için; "Anket Survey" türünde bir betimleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın amacı yönünden kullanılan yöntem; eğitim denetmenlerinin, denetim etkinliklerinin öğretmenlerin mesleki gelişimlerine etkisi değerlendirildiğinden, "Değerlendirme Survey" dir.

### Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini; 2011-2012 eğitim - öğretim yılı Bolu İli, Mudurnu İlçesi genelinde, 8 bağımsız sınıflı ilköğretim okulunda görev yapan her branştan 106 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem tayinine gidilmemiştir. Araştırmaya 86 öğretmen katılmıştır.

### Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada; verileri toplamak için, (Sağır, 2005) tarafından geliştirilen ve kişisel bilgi formu ile denetim etkinlikleri sırasında öğretmenlerin işbaşında yetiştirilmesinde denetmen davranışlarını içeren iki bölümden oluşan bir ölçme aracı kullanılmıştır. Ölçme aracının birinci bölümünde; araştırmanın konusu hakkında görüşlerine başvurulmuş öğretmen gruplarına yönelik; cinsiyeti, hizmet yılı ve öğrenim durumları ile ilgili sorular bulunmaktadır. Ölçme aracının ikinci bölümünde; 35 madden oluşan bir anket kullanılmıştır. Kullanılan anketin maddeleri "Likert" tipi olup, değerlendirme beşli skala üzerinden yapılmıştır.

### Verilerin Çözümlemesi

Ölçme aracının, araştırmanın çalışma grubunu oluşturan; öğretmenlerden oluşan toplam 86 kişiye uygulanması ve 85'inin geri dönmesi sonucu elde edilen veriler, SPSS (Statistical For Social Sciences) for Windows paket programına yüklenmiş ve iç güvenirliği için hesaplanan "Cronbach (Alfa)" katsayısı .97 olarak bulunmuştur.

## BULGULAR

**Tablo 1. "Öğretmene karşı demokratik tutum sergiler." Maddesine İlişkin Grubun Frekans, Yüzde Dağılımları, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları.**

		KATILMA DERECELERİ					Toplam	$\bar{X}$	SS
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
		Hiçbir Zaman	Çok az	Kısmen	Çğnlkla	Her Zaman			
Öğr.	f	5	13	35	28	4	85	3,152	,944
	%	5,9	15,3	41,2	32,9	4,7	100,0		

Maddeye ilişkin öğretmenlerin verdiği yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; eğitim denetmenleri ( $\bar{X} = 3,15$ ) "Kısmen", düzeyinde denetim

etkinliklerinde öğretmene karşı demokratik tutum sergilemektedir. Bulgulardan anlaşılacağı üzere eğitim denetmenlerinin öğretmenlere karşı tutum ve davranışlarında, tam olarak demokratik davranmadıkları, kısmen de olsa yanlış davrandıkları söylenebilir. Bunun nedeninin ise; denetmenlerin denetim etkinlikleri esnasında kısmen de olsa duygusal, ideolojik ya da siyasi düşüncelerinden sıyrılmadığından kaynaklandığı düşünülebilir.

**Tablo 2. "Tüm eğitim etkinliklerinde öğretmenle işbirliği yapar." Maddesine İlişkin Grubun Frekansı, Yüzde Dağılımları, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları.**

		KATILMA DERECELERİ					Toplam	$\bar{x}$	SS
		(1) Hiçbir Zaman	(2) Çok az	(3) Kısmen	(4) Çğnlkla	(5) Her Zaman			
Öğr.	f	14	20	37	12	2	85	2,623	,999
	%	16,5	23,5	43,5	14,1	2,4	100,0		

Maddeye ilişkin öğretmenlerin verdiği yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; eğitim denetmenleri ( $\bar{x}=2,62$ ) "Kısmen", düzeyinde tüm eğitim etkinliklerinde öğretmenlerle işbirliği yapmaktadır.

**Tablo 3. "Öğretmenle olumlu ilişkiler kurar." Maddesine İlişkin Grubun Frekansı, Yüzde Dağılımları, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları.**

		KATILMA DERECELERİ					Toplam	$\bar{x}$	SS
		(1) Hiçbir Zaman	(2) Çok az	(3) Kısmen	(4) Çğnlkla	(5) Her Zaman			
Öğr.	f	3	19	34	25	4	85	3,094	,920
	%	3,5	22,4	40,0	29,4	4,7	100,0		

Maddeye ilişkin öğretmenlerin verdiği yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; eğitim denetmenleri ( $\bar{x}=3,09$ ) "Kısmen", düzeyinde öğretmenlerle olumlu ilişkiler kurmaktadır. Bu durumda eğitim denetmenlerinin büyük bir çoğunluğunun, öğretmenlerle istenilen düzeyde olumlu ilişkiler kuramadığı söylenebilir.

**Tablo 4. "Öğretmenle sorumluluğu paylaşır." Maddesine İlişkin Grubun Frekansı, Yüzde Dağılımları, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları.**

		KATILMA DERECELERİ					Toplam	$\bar{x}$	SS
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
		Hiçbir Zaman	Çok az	Kısmen	Çğnlkla	Her Zaman			
Öğr.	f	16	22	34	11	2	85	2,541	1,018
	%	18,8	25,9	40,0	12,9	2,4	100,0		

Maddeye ilişkin öğretmenlerin verdiği yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; eğitim denetmenleri ( $\bar{x}=2,54$ ) "Çok Az", düzeyinde öğretmenlerle sorumluluğu paylaşmaktadır. Bulgulardan hareketle, eğitim denetmenlerinin öğretmenlerle sorumluluğu yeterince paylaşmadıkları ve sorumluluğu genellikle öğretmenlere ya da çevresel ve ailesel etmenlere yükledikleri görülmektedir.

**Tablo 5. "Öğretmene eğitimsel liderlik yapar. Maddesine İlişkin Grubun Frekansı, Yüzde Dağılımları, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları.**

		KATILMA DERECELERİ					Toplam	$\bar{x}$	SS
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
		Hiçbir Zaman	Çok az	Kısmen	Çğnlkla	Her Zaman			
Öğr.	f	6	22	25	28	4	85	3,023	1,034
	%	7,1	25,9	29,4	32,9	4,7	100,0		

Maddeye ilişkin öğretmenlerin verdiği yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; eğitim denetmenleri ( $\bar{x}=3,02$ ) "Kısmen", düzeyinde öğretmenlere eğitimsel liderlik yapmaktadır. Eğitim denetmenlerinin, öğretmenlere eğitimsel liderlik yapabilme düzeylerinin istenilen ölçüde gerçekleşmediği söylenebilir.

**Tablo 6. " Öğretmene moral verir." Maddesine İlişkin Grubun Frekansı, Yüzde Dağılımları, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları.**

		KATILMA DERECELERİ					Toplam	$\bar{x}$	SS
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
		Hiçbir Zaman	Çok az	Kısmen	Çğnlkla	Her Zaman			
Öğr.	f	12	26	32	14	1	85	2,600	,966
	%	14,1	30,6	37,6	16,5	1,2	100,0		

Maddeye ilişkin öğretmenlerin verdiği yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; eğitim denetmenleri ( $\bar{x}=2,60$ ) "Kısmen", düzeyinde öğretmenlere moral vermektedir.

**Tablo 7. "Öğretmeni güdüler." Maddesine İlişkin Grubun Frekansı, Yüzde Dağılımları, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları.**

		KATILMA DERECELERİ					Toplam	$\bar{x}$	SS
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
		Hiçbir Zaman	Çok az	Kısmen	Çğnlkla	Her Zaman			
Öğr.	f	15	20	37	11	2	85	2,588	1,003
	%	17,6	23,5	43,5	12,9	2,4	100,0		

Maddeye ilişkin öğretmenlerin verdiği yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; eğitim denetmenleri ( $\bar{x}=2,58$ ) "Çok Az", düzeyinde öğretmenleri güdülemektedir. Güdüleme, davranışa enerji ve yön veren güçleri kapsar (Bursalıoğlu, 2010). Verilere bakıldığında eğitim denetmenlerinin, öğretmenleri beklenen düzeyin çok altında güdüledikleri görülmektedir. Bunun nedeninin ise; öğretmene rehberlik edip onu yüreklendirmek yerine, açık aramak ve eksik bulmak olduğu düşünülmektedir.

**Tablo 8. "Öğretmene değer verir." Maddesine İlişkin Grubun Frekansı, Yüzde Dağılımları, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları.**

		KATILMA DERECELERİ					Toplam	$\bar{x}$	SS
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
		Hiçbir Zaman	Çok az	Kısmen	Çğnlkla	Her Zaman			
Öğr.	f	12	13	41	17	2	85	2,811	,993
	%	14,1	15,3	48,2	20,0	2,4	100,0		

Maddeye ilişkin öğretmenlerin verdiği yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; eğitim denetmenleri ( $\bar{x}=2,81$ ) "Kısmen", düzeyinde öğretmenlere değer vermektedir. Buradan çıkan sonuca göre, öğretmenlerin büyük bir kısmı, eğitim denetmenlerince kendilerine kısmen de olsa değer verildiğini düşünülmektedir.

**Tablo 9. "Öğretmene güven verir." Maddesine İlişkin Grubun Frekansı, Yüzde Dağılımları, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları.**

		KATILMA DERECELERİ					Toplam	$\bar{x}$	SS
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
		Hiçbir Zaman	Çok az	Kısmen	Çğnlkla	Her Zaman			
Öğr.	f	18	19	33	13	2	85	2,552	1,063
	%	21,2	22,4	38,8	15,3	2,4	100,0		

Maddeye ilişkin öğretmenlerin verdiği yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; eğitim denetmenleri ( $\bar{x}=2,55$ ) "Çok Az", düzeyinde öğretmenlere güven vermektedir. Buradan; denetimler esnasında denetmenlerce güven ortamının yeterince

oluşturulamadığı, bu nedenle denetimler esnasında öğretmenlerin kendilerini rahatça ifade edemedikleri, çekingen davrandıkları ve denetmene yeterince açıklamadıkları görülmektedir.

**Tablo 10. "Öğretmene önyargısız yaklaşım sergiler." Maddesine İlişkin Grubun Frekansı, Yüzde Dağılımları, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları.**

		KATILMA DERECELERİ					Toplam	$\bar{X}$	SS
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
		Hiçbir Zaman	Çok az	Kısmen	Çğnlkla	Her Zaman			
Öğr.	f	7	17	34	26	1	85	2,964	,944
	%	8,2	20,0	40,0	30,6	1,2	100,0		

Maddeye ilişkin öğretmenlerin verdiği yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; eğitim denetmenleri ( $\bar{X}=2,96$ ) "Kısmen", düzeyinde öğretmenlere önyargısız yaklaşım sergilemektedir. Buradan, eğitim denetmenlerinin ve öğretmenlerin tabularını kısmen de olsa yıktıkları görülmektedir.

**Tablo 11. "Öğretmeni değerlendirmede objektif davranır." Maddesine İlişkin Grubun Frekansı, Yüzde Dağılımları, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları.**

		KATILMA DERECELERİ					Toplam	$\bar{X}$	SS
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
		Hiçbir Zaman	Çok az	Kısmen	Çğnlkla	Her Zaman			
Öğr.	f	7	13	37	25	3	85	3,047	,962
	%	8,2	15,3	43,5	29,4	3,5	100,0		

Maddeye ilişkin öğretmenlerin verdiği yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; eğitim denetmenleri ( $\bar{X}=3,04$ ) "Kısmen", düzeyinde öğretmenleri değerlendirmede objektif davranmaktadır. Buradan anlaşılacağı üzere eğitim denetmenlerinin, öğretmenlere her zaman objektif davranmadıkları, denetim etkinliklerinde kısmen de olsa subjektif davranışlarda buldukları anlaşılmaktadır. Ancak denetçilerin, olan durum ile buna ilişkin kendi yorumları arasındaki fark konusunda duyarlı olmaları çok önemlidir (Aydın, 2008).



**Tablo 12. "Öğretmeni değerlendirirken çevre şartlarını dikkate alır." Maddesine İlişkin Grubun Frekansı, Yüzde Dağılımları, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları.**

		KATILMA DERECELERİ					Toplam	$\bar{x}$	SS
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
		Hiçbir Zaman	Çok az	Kısmen	Çğnlkla	Her Zaman			
Öğr.	f	9	28	34	11	3	85	2,658	,958
	%	10,6	32,9	40,0	12,9	3,5	100,0		

Maddeye ilişkin öğretmenlerin verdiği yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; eğitim denetmenleri ( $\bar{x}=2,65$ ) "Kısmen", düzeyinde öğretmenleri değerlendirirken çevre şartlarını dikkate almaktadır. Eğitim denetmenleri denetim esnasında çevresel şartları kısmen düzeyinde dikkate alıyor olsalar da öğretmenlerin denetmenlere en çok sitem ettikleri konuların başında bu gelmektedir.

**Tablo 13. "Öğretmenin başarılı yönlerini takdir eder." Maddesine İlişkin Grubun Frekansı, Yüzde Dağılımları, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları.**

		KATILMA DERECELERİ					Toplam	$\bar{x}$	SS
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
		Hiçbir Zaman	Çok az	Kısmen	Çğnlkla	Her Zaman			
Öğr.	f	6	18	33	25	3	85	3,011	,969
	%	7,1	21,2	38,8	29,4	3,5	100,0		

Maddeye ilişkin öğretmenlerin verdiği yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; eğitim denetmenleri ( $\bar{x}=3,01$ ) "Kısmen", düzeyinde öğretmenlerin başarılı yönlerini takdir etmektedir. Eğitim denetmenlerinin, öğretmenlerin başarılı yönlerini takdir edebilme konusunda kısmen başarılı oldukları görülmektedir. Ancak her insanda bir takdir edilme arzusunun olduğu unutulmamalıdır.

**Tablo 14. "Öğretmene yeterli zaman ayırır." Maddesine İlişkin Grubun Frekansı, Yüzde Dağılımları, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları.**

		KATILMA DERECELERİ					Toplam	$\bar{x}$	SS
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
		Hiçbir Zaman	Çok az	Kısmen	Çğnlkla	Her Zaman			
Öğr.	f	7	24	37	14	3	85	2,788	,939
	%	8,2	28,2	43,5	16,5	3,5	100		

Maddeye ilişkin öğretmenlerin verdiği yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; eğitim denetmenleri ( $\bar{x}=2,78$ ) "Kısmen", düzeyinde öğretmenlere yeterli zaman ayırmaktadır. İlköğretimde öğretmen yılda bir ya da iki kez, orta öğretimde ise

öğretmen üç yılda bir kez denetmenle karşılaşmaktadır (Çetinkaya, 2002). Rehberliğin kısa süreli bir hizmet olmadığı, sürece yayıldığı ve süreklilik arz ettiği bilinmelidir. Buradan hareketle eğitim-öğretim faaliyetleri içinde denetmenlerce yapılan rehberliğin de kısa vadede tam sonuç veremeyeceği düşünülmektedir.

**Tablo 15. "Denetim sonrası görüşlerini öğretmenle paylaşır." Maddesine İlişkin Grubun Frekansı, Yüzde Dağılımları, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları.**

		KATILMA DERECELERİ					Toplam	$\bar{x}$	SS
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
		Hiçbir Zaman	Çok az	Kısmen	Çğnlkla	Her Zaman			
Öğr.	f	3	11	22	35	14	85	3,541	1,029
	%	3,5	12,9	25,9	41,2	16,5	100,0		

Maddeye ilişkin öğretmenlerin verdiği yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; eğitim denetmenleri ( $\bar{x}=3,54$ ) "Çoğunlukla", düzeyinde öğretmenlerle denetim sonrasında görüşlerini paylaşmaktadır. Denetim sonrasında yapılacak değerlendirmenin, denetimin düzeltme ve geliştirme sürecinin bir gereği olduğu unutulmamalıdır.

**Tablo 16. "Öğretmenle birlikte eğitim sürecini geliştirmeyi amaçlar." Maddesine İlişkin Grubun Frekansı, Yüzde Dağılımları, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları.**

		KATILMA DERECELERİ					Toplam	$\bar{x}$	SS
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
		Hiçbir Zaman	Çok az	Kısmen	Çğnlkla	Her Zaman			
Öğr.	f	7	18	33	22	5	85	3,000	1,023
	%	8,2	21,2	38,8	25,9	5,9	100,0		

Maddeye ilişkin öğretmenlerin verdiği yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; eğitim denetmenleri ( $\bar{x}=3,00$ ) "Kısmen", düzeyinde öğretmenlerle birlikte eğitim sürecini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Öğretmenlerin algılarını dikkate almadan hazırlanan bir denetim programının engellenme olasılığı büyüktür (Aydın, 2000). Bu durumda eğitim denetmenlerinin, eğitim sürecini öğretmenle birlikte geliştirmeyi amaçlama düzeylerinin istenilen düzeyde olmadığı anlaşılmaktadır.

**Tablo 17. "Öğretmenin eğitim-öğretimle ilgili sorunlarını tespit eder." Maddesine İlişkin Grubun Frekansı, Yüzde Dağılımları, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları.**

		KATILMA DERECELERİ					Toplam	$\bar{x}$	SS
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
		Hiçbir Zaman	Çok az	Kısmen	Çğnlkla	Her Zaman			
Öğr.	f	9	19	26	25	6	85	3,000	1,112
	%	10,6	22,4	30,6	29,4	7,1	100,0		

Maddeye ilişkin öğretmenlerin verdiği yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; eğitim denetmenleri ( $\bar{x}=3,00$ ) "Kısmen", düzeyinde öğretmenlerin eğitim-öğretimle ilgili sorunlarını tespit etmektedir. Denetim; tanılama, kontrol ve düzeltme-geliştirme etkinliklerini kapsar (Başar, 2000). Bu sürecin ilk basamağı olan tanılama sürecinde denetmenden, öğretmenlerin eğitim öğretimle ilgili sorunları tespit etmesi beklenir.

**Tablo 18. "Eğitim-öğretimle ilgili sorunların çözümünde öğretmene önerilerde bulunur." Maddesine İlişkin Grubun Frekansı, Yüzde Dağılımları, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları.**

		KATILMA DERECELERİ					Toplam	$\bar{x}$	SS
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
		Hiçbir Zaman	Çok az	Kısmen	Çğnlkla	Her Zaman			
Öğr.	f	4	14	22	32	13	85	3,423	1,084
	%	4,7	16,5	25,9	37,6	15,3	100,0		

Maddeye ilişkin öğretmenlerin verdiği yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; eğitim denetmenleri ( $\bar{x}=3,42$ ) "Çoğunlukla", düzeyinde eğitim-öğretimle ilgili sorunların çözümünde öğretmenlere önerilerde bulunmaktadır.

**Tablo 19. "Zümre öğretmenlerin kendi aralarındaki işbirliğini geliştirir." Maddesine İlişkin Grubun Frekansı, Yüzde Dağılımları, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları.**

		KATILMA DERECELERİ					Toplam	$\bar{x}$	SS
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
		Hiçbir Zaman	Çok az	Kısmen	Çğnlkla	Her Zaman			
Öğr.	f	11	29	27	14	4	85	2,658	1,052
	%	12,9	34,1	31,8	16,5	4,7	100,0		

Maddeye ilişkin öğretmenlerin verdiği yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; eğitim denetmenleri ( $\bar{x}=2,65$ ) "Kısmen", düzeyinde zümre öğretmenlerin kendi aralarındaki işbirliğini geliştirmektedir. Okulda bireysel başarıdan çok grup ve

takımların başarısı teşvik edilmeli, ödüllendirilmeli ve kutlanmalıdır (Şişman, 2011). Eğitim denetiminin amaçlarından biri olan; eğitim öğretimde işbirliğini geliştirme hususunda, eğitim denetmenlerinin bu görevi hedeflenen düzeyde yerine getiremedikleri görülmektedir.

**Tablo 20. " Eğitim etkinliklerinin planlanmasında öğretmene rehberlik eder." Maddesine İlişkin Grubun Frekansı, Yüzde Dağılımları, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları.**

		KATILMA DERECELERİ					Toplam	$\bar{x}$	SS
		(1) Hiçbir Zaman	(2) Çok az	(3) Kısmen	(4) Çğnlkla	(5) Her Zaman			
Öğr.	f	13	20	29	18	5	85	2,788	1,124
	%	15,3	23,5	34,1	21,2	5,9	100,0		

Maddeye ilişkin öğretmenlerin verdiği yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; eğitim denetmenleri ( $\bar{x}=2,78$ ) "Kısmen", düzeyinde eğitim etkinliklerinin planlanmasında öğretmene rehberlik etmektedir. Eğitim öğretim etkinliklerinin düzenli yürütülmesi ve amacına ulaşabilmesi için önceden planlanmış olması gerekir (Tebliğler Dergisi, 2003/2551).

**Tablo 21. " Dersliğin düzenlenmesinde öğretmene yardımcı olur." Maddesine İlişkin Grubun Frekansı, Yüzde Dağılımları, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları.**

		KATILMA DERECELERİ					Toplam	$\bar{x}$	SS
		(1) Hiçbir Zaman	(2) Çok az	(3) Kısmen	(4) Çğnlkla	(5) Her Zaman			
Öğr.	f	20	23	30	8	4	85	2,447	1,096
	%	23,5	27,1	35,3	9,4	4,7	100,0		

Maddeye ilişkin öğretmenlerin verdiği yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; eğitim denetmenleri ( $\bar{x}=2,44$ ) "Çok Az", düzeyinde dersliğin düzenlenmesinde öğretmenlere yardımcı olmaktadır.

**Tablo 22. " Öğretim yöntemleri hakkında öğretmene bilgi verir." Maddesine İlişkin Grubun Frekansı, Yüzde Dağılımları, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları.**

		KATILMA DERECELERİ					Toplam	$\bar{x}$	SS
		(1) Hiçbir Zaman	(2) Çok az	(3) Kısmen	(4) Çğnlkla	(5) Her Zaman			
Öğr.	f	8	20	33	18	6	85	2,929	1,055
	%	9,4	23,5	38,8	21,2	7,1	100,0		

Maddeye ilişkin öğretmenlerin verdiği yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; eğitim denetmenleri ( $\bar{X}=2,92$ ) "Kısmen", düzeyinde öğretim yöntemleri hakkında öğretmenlere bilgi vermektedir. Eğitim denetmenlerinin, öğretim yöntemleri hakkında bilgi, beceri ve uygulamalarını geliştirmesi yoluyla etkili öğretimin gerçekleşmesinde öğretmene katkıda bulunması beklenmektedir.

**Tablo 23. " Öğretmene yol göstermek amacıyla sınıfta örnek ders işler." Maddesine İlişkin Grubun Frekansı, Yüzde Dağılımları, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları.**

		KATILMA DERECELERİ					Toplam	$\bar{X}$	SS
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
		Hiçbir Zaman	Çok az	Kısmen	Çğnlkla	Her Zaman			
Öğr.	f	27	28	20	8	2	85	2,176	1,059
	%	31,8	32,9	23,5	9,4	2,4	100,0		

Maddeye ilişkin öğretmenlerin verdiği yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; eğitim denetmenleri ( $\bar{X}=2,17$ ) "Çok Az", düzeyinde öğretmenlere yol göstermek amacıyla sınıfta örnek ders işlemektedir.

**Tablo 24. " Öğrenci rehberlik hizmetlerinin yürütülmesinde öğretmene yol gösterir." Maddesine İlişkin Grubun Frekansı, Yüzde Dağılımları, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları.**

		KATILMA DERECELERİ					Toplam	$\bar{X}$	SS
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
		Hiçbir Zaman	Çok az	Kısmen	Çğnlkla	Her Zaman			
Öğr.	f	13	32	25	12	3	85	2,529	1,030
	%	15,3	37,6	29,4	14,1	3,5	100,0		

Maddeye ilişkin öğretmenlerin verdiği yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; eğitim denetmenleri ( $\bar{X}=2,52$ ) "Çok Az", düzeyinde öğrenci rehberlik hizmetlerinin yürütülmesinde öğretmenlere yol göstermektedir.

**Tablo 25. " Eğitici sosyal kulüp çalışmalarının yürütülmesinde öğretmene önerilerde bulunur." Maddesine İlişkin Grubun Frekansı, Yüzde Dağılımları, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları.**

		KATILMA DERECELERİ					Toplam	$\bar{X}$	SS
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
		Hiçbir Zaman	Çok az	Kısmen	Çğnlkla	Her Zaman			
Öğr.	f	7	30	28	15	5	85	2,776	1,027
	%	8,2	35,3	32,9	17,6	5,9	100,0		

Maddeye ilişkin öğretmenlerin verdiği yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; eğitim denetmenleri ( $\bar{x}=2,77$ ) "Kısmen", düzeyinde eğitici sosyal kulüp çalışmalarının yürütülmesinde öğretmenlere önerilerde bulunmaktadır.

**Tablo 26. "Özel eğitime muhtaç öğrencilerin eğitiminde öğretmeni aydınlatır." Maddesine İlişkin Grubun Frekansı, Yüzde Dağılımları, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları.**

		KATILMA DERECELERİ					Toplam	$\bar{x}$	SS
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
		Hiçbir Zaman	Çok az	Kısmen	Çğnlkla	Her Zaman			
Öğr.	f	22	28	19	14	2	85	2,364	1,111
	%	25,9	32,9	22,4	16,5	2,4	100,0		

Maddeye ilişkin öğretmenlerin verdiği yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; eğitim denetmenleri ( $\bar{x}=2,36$ ) "Çok Az", düzeyinde özel eğitime muhtaç öğrencilerin eğitiminde öğretmenleri aydınlatmaktadır. Bulgulara göre eğitim denetmenlerinin, özel eğitime muhtaç öğrencilerin diğer öğrencilerle bütünleşip sosyalleşmesini sağlamada, öğretmenleri yeterince aydınlatamadıkları görülmektedir.

**Tablo 27. "Öğretim araç-gereci geliştirmesi için öğretmeni özendirir." Maddesine İlişkin Grubun Frekansı, Yüzde Dağılımları, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları.**

		KATILMA DERECELERİ					Toplam	$\bar{x}$	SS
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
		Hiçbir Zaman	Çok az	Kısmen	Çğnlkla	Her Zaman			
Öğr.	f	17	22	25	16	5	85	2,647	1,172
	%	20,0	25,9	29,4	18,8	5,9	100,0		

Maddeye ilişkin öğretmenlerin verdiği yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; eğitim denetmenleri ( $\bar{x}=2,64$ ) "Kısmen", düzeyinde öğretim araç-gereci geliştirmesi için öğretmenleri özendirilmektedir. İyi tasarlanmış öğretim araç-gereçleri öğretim sürecini zenginleştirir, öğrenmeyi artırır, zamandan tasarruf sağlar ve çoklu öğrenme ortamı oluştururlar.

**Tablo 28. " Öğretim araç-gerecinin kullanılmasında öğretmene yardımcı olur." Maddesine İlişkin Grubun Frekansı, Yüzde Dağılımları, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları.**

		KATILMA DERECELERİ					Toplam	$\bar{x}$	SS
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
		Hiçbir Zaman	Çok az	Kısmen	Çğnlkla	Her Zaman			
Öğr.	f	22	29	22	9	3	85	2,317	1,082
	%	25,9	34,1	25,9	10,6	3,5	100,0		

Maddeye ilişkin öğretmenlerin verdiği yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; eğitim denetmenleri ( $\bar{x}=2,31$ ) "Çok Az", düzeyinde öğretim araç-gerecinin kullanılmasında öğretmenlere yardımcı olmaktadır. Eğitim-öğretim etkinliklerinde araç-gereç kullanımı yadsınamayacak derecede önemlidir.

**Tablo 29. " Öğrenci başarısının değerlendirilmesinde öğretmene rehberlik yapar." Maddesine İlişkin Grubun Frekansı, Yüzde Dağılımları, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları.**

		KATILMA DERECELERİ					Toplam	$\bar{x}$	SS
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
		Hiçbir Zaman	Çok az	Kısmen	Çğnlkla	Her Zaman			
Öğr.	f	8	28	30	18	1	85	2,717	,946
	%	9,4	32,9	35,3	21,2	1,2	100,0		

Maddeye ilişkin öğretmenlerin verdiği yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; eğitim denetmenleri ( $\bar{x}=2,71$ ) "Kısmen", düzeyinde öğrenci başarısının değerlendirilmesinde öğretmenlere rehberlik yapmaktadır. Eğitim denetmenlerinin, hangi tür kazanımlarda hangi tür değerlendirme ölçütlerinin kullanılacağı konusunda, öğretmenlere rehberlik etmeleri beklenir.

**Tablo 30. " Defter ve dosyaların tutulmasında öğretmeni bilgilendirir." Maddesine İlişkin Grubun Frekansı, Yüzde Dağılımları, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları.**

		KATILMA DERECELERİ					Toplam	$\bar{x}$	SS
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
		Hiçbir Zaman	Çok az	Kısmen	Çğnlkla	Her Zaman			
Öğr.	f	3	13	24	28	17	85	3,505	1,086
	%	3,5	15,3	28,2	32,9	20,0	100,0		

Maddeye ilişkin öğretmenlerin verdiği yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; eğitim denetmenleri ( $\bar{x}=3,50$ ) "Çoğunlukla", düzeyinde defter ve dosyaların tutulmasında öğretmenleri bilgilendirmektedir. Bulgulara göre, eğitim

denetmenlerinin, defter ve dosyaların tutulmasında öğretmenleri yüksek oranda bilgilendirdikleri görülmektedir.

**Tablo 31. " Mevzuat değişikliklerini öğretmene iletir." Maddesine İlişkin Grubun Frekansı, Yüzde Dağılımları, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları.**

		KATILMA DERECELERİ					Toplam	$\bar{x}$	SS
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
		Hiçbir Zaman	Çok az	Kısmen	Çğnlkla	Her Zaman			
Öğr.	f	10	17	31	19	8	85	2,976	1,133
	%	11,8	20,0	36,5	22,4	9,4	100,0		

Maddeye ilişkin öğretmenlerin verdiği yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; eğitim denetmenleri ( $\bar{x}=2,97$ ) "Kısmen", düzeyinde mevzuat değişikliklerini öğretmenlere iletmektedir. Mesleki yayınlar ve meslekle ilgili gelişmeler ile mevzuat değişikliklerini takip etmek, bu konuda bölgesindeki öğretmen ve yöneticilere mesleki yardımda bulunmak, eğitim denetmenlerinin görevlerindedir (Taymaz, 2010).

**Tablo 32. " Mesleki gelişmeleri öğretmene iletir." Maddesine İlişkin Grubun Frekansı, Yüzde Dağılımları, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları.**

		KATILMA DERECELERİ					Toplam	$\bar{x}$	SS
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
		Hiçbir Zaman	Çok az	Kısmen	Çğnlkla	Her Zaman			
Öğr.	f	14	23	26	15	7	85	2,741	1,176
	%	16,5	27,1	30,6	17,6	8,2	100,0		

Maddeye ilişkin öğretmenlerin verdiği yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; eğitim denetmenleri ( $\bar{x}=2,74$ ) "Kısmen", düzeyinde mesleki gelişmeleri öğretmenlere iletmektedir. Bulgulardan hareketle eğitim denetmenlerinin, mesleki gelişmeleri öğretmenlere istenilen düzeyde iletmedikleri anlaşılmaktadır.

**Tablo 33. " Öğrenci velileri ile olumlu ilişki kurulmasında öğretmeni destekler." Maddesine İlişkin Grubun Frekansı, Yüzde Dağılımları, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları.**

		KATILMA DERECELERİ					Toplam	$\bar{x}$	SS
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
		Hiçbir Zaman	Çok az	Kısmen	Çğnlkla	Her Zaman			
Öğr.	f	11	26	29	15	4	85	2,705	1,055
	%	12,9	30,6	34,1	17,6	4,7	100,0		



Maddeye ilişkin öğretmenlerin verdiği yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; eğitim denetmenleri ( $\bar{X}=2,70$ ) "Kısmen", düzeyinde öğrenci velileri ile olumlu ilişki kurulmasında öğretmenleri desteklemektedir. Bulgulara bakıldığında öğrenci velileri ile olumlu ilişkiler kurulmasında, eğitim denetmenlerinin istenilen düzeyde öğretmenleri desteklemedikleri görülmektedir.

**Tablo 34. " Öğretmenin başarılarını artıracak kaynakları önerir." Maddesine İlişkin Grubun Frekansı, Yüzde Dağılımları, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları.**

		KATILMA DERECELERİ					Toplum	$\bar{X}$	SS
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
		Hiçbir	Çok	Kısmen	Çğnlkla	Her			
		Zaman	az			Zaman			
Öğr.	f	22	27	22	8	6	85	2,400	1,177
	%	25,9	31,8	25,9	9,4	7,1	100,0		

Maddeye ilişkin öğretmenlerin verdiği yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; eğitim denetmenleri ( $\bar{X}=2,40$ ) "Çok Az", düzeyinde öğretmenlerin başarılarını artıracak kaynakları önermektedir. Buradan, eğitim denetmenlerinin öğretmenlere, başarılarını artırıcı kaynaklar önermede istenilen düzeyde verimli olamadıkları görülmektedir.

**Tablo 35. " Öğretmenin meslekle ilgili sorularına cevap verir." Maddesine İlişkin Grubun Frekansı, Yüzde Dağılımları, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapmaları.**

		KATILMA DERECELERİ					Toplam	$\bar{X}$	SS
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
		Hiçbir	Çok	Kısmen	Çğnlkla	Her			
		Zaman	az			Zaman			
Öğr.	f	5	13	31	25	11	85	3,282	1,064
	%	5,9	15,3	36,5	29,4	12,9	100,0		

Maddeye ilişkin öğretmenlerin verdiği yanıtların aritmetik ortalamalarına bakıldığında; eğitim denetmenleri ( $\bar{X}=3,28$ ) "Kısmen", düzeyinde öğretmenlerin meslekle ilgili sorularına cevap vermektedir. Eğitim denetmeni yapacağı işin gerektirdiği teknik yeterlik, teknik bilgi ve beceri sahibi olmalıdır (Taymaz, 1982).

**Tablo 36. Öğretmenlerin Denetim Etkinliklerine İlişkin Görüşlerinde, Hizmet Yılı Değişkenine Göre Aralarındaki Farka Ait Tek Yönlü Varyans Analizi.**

Veri Grupları	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	Serbestlik Derecesi	F	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	1124,737	374,912	3	,554	,647
Gruplar içi	54821,45	676,808	81		
Toplam	55946,18		84		

P > .05

Öğretmenlerin denetim etkinliklerine ilişkin görüşlerinde, hizmet yılı değişkenine göre aralarında anlamlı bir farkın olup olmadığını tespit etmek amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi sonuçlarına göre anlamlılık düzeyi, P > .05 bulunmuştur.

Bu değer, öğretmenlerin kendilerine yönelik denetim etkinliklerine ilişkin görüşlerinde, hizmet yılı değişkenine göre .05 düzeyinde anlamlı bir farkın olmadığını göstermektedir. Bu bulgu, Memişoğlu (2001), Ünal (1999), Sağır (2005) ve Yüksel (2001)'in araştırmalarından elde edilen bulguları destekler niteliktedir.

**Tablo 37. Öğretmenlerin Denetim Etkinliklerine İlişkin Görüşlerinde, Cinsiyet Değişkenine Göre Aralarındaki Farka Ait t-Testi.**

GRUPLAR	N	$\bar{x}$	SS	F	t	Serbestlik Derecesi (df)	P (-2 tailed)
Kadın	52	1,009	23,29	2,939	1,165	83	,247
Erkek	33	94,30	29,24		1,107	57,139	,273

P > .05

Öğretmenlerin denetim etkinliklerine ilişkin görüşlerinde, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığını bulmak amacıyla yapılan t-testi sonuçlarına göre; .05 düzeyinde anlamlı bir fark bulunmamıştır. (P > .05). Bu duruma göre; kadın ve erkek öğretmenler kendilerine yönelik denetim etkinliklerine ilişkin görüşlerinde birbirlerine benzer düşünceye sahiptirler. Elde edilen bu bulgu, Sağır (2005), Ak (1998), Yüksel (2001) ve Ünal (1999)'in benzer araştırmalarındaki bulguları destekler niteliktedir.

**Tablo 38. Öğretmenlerin Denetim Etkinliklerine İlişkin Görüşlerinde, Öğrenim Durumu Değişkenine Göre Aralarındaki Farka Ait Tek Yönlü Varyans Analizi.**

Veri Grupları	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	Serbestlik Derecesi	F	Anlamlılık Düzeyi
Gruplar arası	2644,446	1322,223	2	2,034	,137
Gruplar içi	53301,74	650,021	82		
Toplam	55946,18		84		

P &gt; .05

Öğretmenlerin denetim etkinliklerine ilişkin görüşlerinde, öğrenim durumu değişkeninin farklılık yaratıp yaratmadığını tespit etmek amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi sonuçlarına göre anlamlılık düzeyi,  $P > .05$  bulunmuştur. Bu değer, öğretmenlerin denetim etkinliklerine ilişkin görüşlerinde, öğrenim durumu değişkenine göre; .05 düzeyinde anlamlı bir farkın olmadığını göstermiştir. Bu bulgu Sağır (2005)'in araştırmasında elde edilen bulguları destekler niteliktedir.

#### TARTIŞMA

Eğitim denetmenlerinin; öğretmen görüşlerine göre, denetim etkinlikleri sırasında öğretmenlere yönelik rehberlik ve işbaşında yetiştirme rollerini istenilen düzeyde gerçekleştirmedikleri görülmüştür. Bu sonuç benzer bir çalışma olan Memişoğlu (2001)'un çalışmasını destekler niteliktedir.

Öğretmenlerin, meslek hayatlarında geçirmiş oldukları denetimlerinde karşılaştıkları bazı olumsuz durumlar, denetim konusunda olumsuz görüşlere sahip olmalarına neden olmuştur. Çalışmada verilen cevaplar genellikle kısmen düzeyinde kalmıştır.

Denetim etkinliklerinde öğretmenlere yönelik rehberlik ve işbaşında yetiştirmelerinde eğitim denetmenleri ile öğretmenler arasında yeterli işbirliğinin olmadığı görülmektedir. Eğitim denetmenlerinin denetim etkinlikleri sırasında öğretmenlere, rehberlikten çok denetim ve kontrole yönelik tutum sergiledikleri görülmektedir. Bu sonuç Sağır (2005)'in çalışmasını destekler yöndedir.

Tüm eğitim örgütlerinde yüksek moralin, iş doyumunu ve başarıyı etkilediği düşünülmektedir. Ancak denetim etkinliklerinde öğretmenlerin yetiştirilmelerinde eğitim denetmenlerinin istenilen düzeyde öğretmenlere moral vermedikleri görülmektedir.

Eğitim denetmeleri, denetim etkinliklerinde öğretmenlere yeterli zamanı ayırmamaktadır. Bu sonuç Ekinci (2012)'in araştırmasını destekler niteliktedir. Öğretmenler, yılda bir veya iki kez gelinerek eğitim-öğretim faaliyetlerinin yeterince denetlenmeyeceği ve gerekli dönütlerin sağlanamayacağı görüşünü

desteklemektedirler. Bu problemin, denetmen sayısının yeterince fazla olmamasından kaynaklandığı da düşünülebilir.

İlköğretim kurumlarında görevli öğretmenlerin, eğitim denetmenlerinin denetim rolüne ilişkin görüşlerinin birbirine yakın olduğu görülmektedir. Ayrıca denetim ile ilgili öğretmen görüşlerine göre, cinsiyete ilişkin herhangi bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Başka bir ifadeyle eğitim denetmenleri kadın ve erkek öğretmenlere karşı benzer davranışlar içerisindeyler.

Eğitim denetmenlerinin, denetim uygulamalarında, hizmet yılları ve mezun oldukları öğretim kademelerine göre öğretmenlere karşı farklı tutumlar sergilemedikleri, genellikle eşit davrandıkları görülmektedir. Ancak öğretmenlerin değişik hizmet yıllarına sahip olmaları ve farklı eğitim kademelerinden mezun olmalarının alanlarındaki bilgi birikimi ve deneyimlerinde farklılaşmaya yol açacağı söylenebilir.

Eğitim denetmenlerinin, mesleki gelişmeler ve mevzuat değişiklikleri konusunda öğretmenleri yeterince bilgilendirmedikleri düşünülmektedir. Bunun sebebi hakkında ise denetmenlerin kendi aralarındaki iletişimin az olması ve mevzuata yeterince hakim olmadıkları düşünülebilir.

Aynı amaç ve doğrultuda çalışan öğretmen ve denetmenlerin sorumluluğu paylaşımları düşünülürken, eğitim denetmenlerinin sorumluluğu paylaşmadıkları görülmektedir. Özellikle eğitim-öğretimde ortaya çıkan eksik ve aksayan yönlerin sorumluluğunu; kendilerine, ailesel ve çevresel şartlara ya da imkanlara değil genellikle öğretmenlere yükledikleri düşünülmektedir.

Eğitim denetmenlerinin yeteri düzeyde öğretmenleri güdüleyemedikleri ve yüreklendiremedikleri, hatta bazı eğitim denetmenlerinin, güdülemekten ziyade bazen moral bozdukları da görüşler arasında belirtilmektedir. Bu sonuç, Memişoğlu ve Gülen (2007)'in araştırmasından elde edilen sonuçları destekler yöndedir. Bunun nedeninin ise öğretmenlere rehberlik etmekten ziyade açık aramak ve eksik bulmak olduğu düşünülmektedir.

Eğitim denetmenlerinin, dersliğin düzenlenmesinde öğretmenlere yardımcı olmadıkları görülmüştür. Denetmenlerin bu davranışının çok nadir olduğu, olduğunda da sözlü olarak icra edildiği düşünülmektedir. Ancak yaparak yaşayarak öğrenme prensibi düşünüldüğünde, gerektiğinde eğitim denetmenlerinin de hem fiziksel hem de düşünsel olarak dersliğin düzenlenmesine katkıda bulunmaları beklenmektedir.

Eğitim denetmenlerinin denetim etkinlikleri esnasında sınıflarda neredeyse hiç örnek ders işlemedikleri görülmektedir. Örneklendirmenin yalnızca sözlü olarak yapıldığı görülmektedir. Bu durum, denetimin geleneksel olarak kontrol etkinliğinden çok da ileri gitmediğini düşündürmektedir. Bunun nedeninin ise; eğitim denetmenlerinin işlenen konuyla ilgili önceden hazırlanmış bir planlarının olmayışından ya da denetim için ayrılan sürenin kısıtlılığında kaynaklı olabileceği düşünülebilir.

Denetimler esnasında denetmenlerce güven ortamının yeterince oluşturulamadığı görülmektedir. Bu nedenle de öğretmenlerin kendilerini rahatça ifade edemedikleri, çekingen davrandıkları ve denetmene yeterince açıklamadıkları düşünülmektedir.

Eğitim denetmenlerinin, öğretmeni değerlendirirken çevre şartlarını yeteri düzeyde dikkate almadıkları, denetimler esnasında tüm çocukları ideal öğrenciler ve tüm aileleri ideal aileler gibi algıladıkları düşünülmektedir.

Denetim etkinlikleri sonrasında, denetmenlerin gözlemleri hakkında öğretmene dönütlerde bulunması eğitim-öğretimin kalitesinin artırılmasında yardımcı olmaktadır. Eğitim denetmenlerinin denetimler sonrasında öğretmenler ile genellikle görüş alışverişinde buldukları görülmektedir.

Eğitim denetmenlerinin, özel eğitime muhtaç öğrencilerin eğitimleri hakkında öğretmenleri yeterince aydınlatamadıkları görülmektedir. Bu durumun, eğitim denetmenlerinin bu konuda branşları gereği yeterli donanıma sahip olmamalarından ya da özel eğitime muhtaç öğrencilerle sürekli karşılaşmamalarından kaynaklı olabileceği düşünülebilir.

Öğretimde araç-gereç kullanımının kazanımların gerçekleşmesinde kilit rol oynadığı ve çok önemli olduğu bilinmektedir. Çağın getirmiş olduğu yenilikler ve değişiklikler dolayısıyla öğretim araç-gereçleri de sürekli gelişim ve değişim içerisinde olmaktadır. Eğitim denetmenlerinin öğretim araç-gereci geliştirilmesinde ve kullanımında öğretmenlere yeteri düzeyde yardımcı olmadıkları görülmektedir. Bu durumun; eğitim denetmenlerinin yaşlarının yüksek olmasından ve gelişen araç-gereç teknolojisini yeterince yakından takip edemiyor olmalarından kaynaklandığı düşünülebilir.

Eğitim-öğretim faaliyetlerinin belli bir plan dahilinde ve hazırlıklı olarak gerçekleştirilmesi, gerekli defter ve dosyaların düzenli ve zamanında tutulmasını gerektirir. Eğitim denetmenlerinin, denetim etkinlikleri sırasında gerekli defter ve dosyaların tutulmasında öğretmenleri yüksek oranda bilgilendirdikleri görülmektedir.

Eğitim denetmenlerinin, öğretmenlere bilgi ve becerilerini artırıcı kaynakları yeterince önermedikleri görülmektedir. Bunun nedeninin ise denetmenlerce önerilse de öğretmenlerin edinip okumayacağı düşüncesi, öğretmenlerce de denetmenlerin yeterince kaynak taraması yapmadığı düşünce olabilir.

## ÖNERİLER

Eğitim denetmenleri, denetim etkinlikleri sırasında öğretmenlerin denetime ilişkin görüş ve beklentilerini göz önünde bulundurmalıdırlar. Denetmenler ile öğretmenler arasında işbirliği geliştirilmelidir.

Eğitim denetmenleri ile öğretmenler arasındaki önyargılar yıkılmalıdır. Eğitim denetmenleri, öğretmenlere denetim uygulamalarında daha fazla zaman ayırmalıdır. Eğitim denetmenleri, denetim esnasında sorgulayıcı ve açık arayıcı olmaktan ziyade

rehberlik edici ve eksikleri tamamlayıcı olmalıdır. Sorumluluk, tüm eğitim iş görenleri arasında paylaşılmalı, sadece öğretmenlere yüklenmemelidir.

Eğitim denetmenleri, gerektiğinde sınıfta örnek ders işleyebilmelidir. Eğitim denetmenleri ile öğretmenler arasında güven ortamı sağlanmalıdır. Eğitim denetmenleri, özel eğitim hususunda kendilerini geliştirmelidir. Gerekirse hizmet içi eğitime tabi tutulmalıdır.

Eğitim denetmenleri ve öğretmenler, çağın getirmiş olduğu yenilikler ile öğretim teknolojisini daha yakından takip edilebilmelidir. Eğitim denetmenleri ve öğretmenleri, kaynaklara erişme ve paylaşma konusunda daha çok özendirilmelidir.

Denetim etkinlikleri esnasında, denetmenlerce çevresel şartlar daha çok göz önünde bulundurulmalıdır. Eğitim iş görenleri arasında iletişim daha çok geliştirilmelidir. Eğitim denetmenleri, emir verici bir tavırla değil tavsiye ve ikna edici bir iletişim şeklini seçebilmelidir.

#### KAYNAKÇA

- AK, E.(1998). *İlköğretim Müfettişlerinin Niteliksel Görünümü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- AKÇADAĞ, Y. (2003). Denetimde Açıklık İlkesi. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*. cilt no:11, sayı: 2.
- AYDIN, İ. (2008) *Öğretimde Denetim* (2. Baskı). Ankara: Pegem Yayınları.
- AYDIN, M. (1989). *Çağdaş Eğitim Denetimi*. Ankara: İM Araştırma Yayın Danışmanlık A.Ş.
- AYDIN, M. (2000).*Çağdaş Eğitim Denetimi* (6. Baskı). Ankara: Hatiboğlu Yayınevi.
- BAŞAR, H. (1998). *Eğitim Denetçisi*. Ankara: Pegem Yayınları.
- BAŞAR, H. (2000). *Eğitim Denetçisi*, Ankara: Pegem Yayınları.
- BAŞARAN,İ.E. (1996). *Eğitim Yönetimi*. Ankara: Yargıcı Matbaası.
- BİLİR, M. (2003). *“Teftiş Sisteminin Yapı ve İşleyişi”, Türk Milli Eğitim Teftiş Sisteminde Yapılanma Sorunu*. Ankara: Minpa Matbaacılık.
- BURSALIOĞLU, Z. (2010). *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış* (15. baskı). Ankara: Pegem Yayınları.
- ÇETİNKAYA, A. N. (2002). *Müfredat Laboratuvar Okulları Modeli*. Ankara: M.E.B Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı Yayınları.
- EKİNCİ, Z. (2012). *İlköğretim Okullarının Kurum Denetiminde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Denetmen ve Yönetici Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.

- GÖKÇE, F. (2004). *Avrupa Birliği Giriş Sürecinde Milli Eğitim Teftiş Sisteminin Deđerlendirilmesi Paneli*. Ankara: Minpa Matbaacılık.
- M.E.B. *Tebliğler Dergisi*. Sayı: 2003/2551
- MEMİŞOĞLU, S.P.,(2001). *Çağdaş Eğitim Denetimi İlkeleri Açısından İlköğretim Okullarında Öğretmen Denetimi Uygulamalarının Deđerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- MEMİŞOĞLU, S.P. ve Güven, S. "İlköğretim Müfettişlerinin Öğretim Liderliğine İlişkin Öğretmen Algıları". *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Dergisi*, (7), (1), 69-78, (2007).
- SAĞIR, M. (2005). *İlköğretim Kurumlarında Görevli Öğretmenlerin İşbaşında Yetişmelerinde Müfettişlerin Denetim Rolüne İlişkin Öğretmen, Yönetici ve Müfettiş Algıları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- ŞİŞMAN, M. (2011). *Öğretim Liderliği* (3. Baskı). Ankara: Pegem Yayınları.
- TAYMAZ, H. (1982).*Teftiş, Kavramlar, İlkeler, Yöntemler*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Yayınları.
- TAYMAZ, H. (2010). *Eğitim Sisteminde Teftiş*. Ankara: Pegem Yayınları.
- ÜNAL, A. (1999).*İlköğretim Müfettişlerinin Rehberlik Rolünü Gerçekleştirme Yaklaşımları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- YÜKSEL, İ.(2001). *Öğretmenlerin Sürekli Gelişiminde İlköğretim Müfettişlerinin Rolü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.